

Komisja do Spraw Etyki w Nauce

Przewodniczący
Prof. dr hab. Andrzej Górski

Warszawa, dnia 3 listopada 2021 r.

KEwN/72/2021

KEwN.GP.004.30.2021

Pan
Przemysław Czarnek
Minister Edukacji i Nauki

Szanowny Panie Ministrze,

stosownie do art. 230 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce - Prezydent RP może zwrócić się do Rady Doskonałości Naukowej (RDN) o dołączenie do wniosku o nadanie tytułu profesora opinii Komisji do Spraw Etyki w Nauce (KEwN), zaś RDN może wznowić postępowanie w tej sprawie w przypadku, gdy KEwN uzna, że kandydat naruszył prawa autorskie.

Jesteśmy przekonani, że obecne brzmienie ustawy zbyt wąsko ujmuje naruszenie zasad etyki w nauce uwzględniając jedynie naruszenie praw autorskich. Lista tych naruszeń jest jednak znacznie szersza i obejmuje także fałszowanie danych, nierzetelne recenzowanie, konflikty interesów itd. (wymienione m.in. w Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego, opracowanym przez KEwN).

Uważamy zatem, że brzmienie w/w punktu ustawy powinno być zmienione na: „gdy KEwN uzna, że doszło do naruszenia zasad etyki w nauce”.

W istocie Pan Prezydent kilkakrotnie zwracał się do naszej Komisji – za pośrednictwem RDN – o wydanie takich opinii. Zdarzało się przy tym, że oczywiste naruszenie zasad etyki dotyczyło dorobku nieobjętego postępowaniem o nadanie tytułu profesora. W tych przypadkach RDN zajmuje jednak stanowisko, że nie jest to przeszkodą do otrzymania tytułu profesora.

Rada Doskonałości Naukowej, w jednej ze swoich opinii uznała, że:

„Przedmiotem oceny spełnienia wskazanych kryteriów w postępowaniu w sprawie nadania tytułu profesora jest wniosek przekładany przez osobę ubiegającą się o nadanie tytułu profesora, zawierający uzasadnienie uzyskania warunków, o których mowa w art. 227 ust. 1

ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W konsekwencji tego, w ramach postępowania administracyjnego, jakim jest postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora, weryfikacji podlegają wyłącznie te osiągnięcia naukowe oraz aktywność naukowa, które zostały poddane pod ocenę przez wnioskodawcę. Innymi słowy, wniosek osoby ubiegającej się o nadanie tytułu profesora określa zakres postępowania, w tym przeprowadzoną analizę, czy tak przedłożony materiał dowodowy daje podstawy do uznania, że zostały spełnione materialnoprawne podstawy dotyczące uzyskania tego awansu naukowego.”.

Innymi słowy, obecna legislacja umożliwiła uzyskanie tytułu profesora przez osoby naruszające zasady etyki w nauce pod warunkiem, że naruszenia te nie obejmują wybranego przez nie dorobku naukowego będącego przedmiotem awansu naukowego.

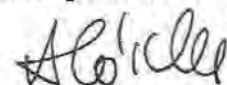
KEwN uważa, że takiej sytuacji nie można tolerować. Uważamy, że merytoryczna analiza powinna obejmować całość dorobku naukowego kandydata na profesora, a nie jedynie jego fragmentu dowolnie wybranego przez osobę ubiegającą się o tytuł naukowy.

Co za tym idzie, również ewentualna analiza pod kątem zgodności z zasadami etyki w nauce (a nie tylko praw autorskich, jak jest obecnie) powinna obejmować całość dorobku naukowego. Wprowadzenie tej zmiany zależy niewątpliwie od wprowadzenia wymogu całościowej oceny merytorycznej – jak to sugerujemy.

Obecna sytuacja nie sprzyja utrzymaniu standardów etyki w nauce – zwłaszcza przy ubieganiu się o najwyższy status w świecie naukowym i akademickim – i niestety może stanowić zachętę do ich naruszania.

Komisja uważa za niezbędne dokonanie odpowiednich zmian legislacyjnych w najbliższym możliwym czasie.

Z wyrazami poważania

Andrzej Górski